

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 4 krons temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krons, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Prestolonasledstvo v Avstriji.

Prestolonasledstvo ureja od cesarja Karola VI. takozvana pragmatična sankcija. Razun te določbe, ki je javen zakon za državljane, obsega še mnogo podrobnih odredb hišni zakon habsburških vladarjev. Ta zakon ne pride v roko nobenemu parlamentarnu, zato pa ga obdaja neka mistična tajnost na veliko nevoljo rado-vednežev.

Posebno Vsenemci so, ki so zadnje čase večkrat hrupno zahtevali, naj se jim pokaže hišni zakon. Znano je, da tem ljudem ni nič svetega, da posegajo najrajši v vsako versko in vladarsko nedotakljivost.

Hišni zakon Habsburžanov med drugim tudi določa, da se sme za vladarski prestol namenjeni od cesarske rodovine ženiti le enakovratno glede pokolenja. Ako tega ne stori, odreči se mora za soprogo in potomce vladarskemu prestolu, še več, niti soproga niti otroci ne dobijo imena cesarske rodovine.

Tak slučaj imamo baš sedaj v avstrijskem prestolonasledstvu. Za vladarja določeni nadvojvoda Fran Ferdinand se je poročil s češko grofico Chotek ter se pri tej priliki moral pokoriti hišnemu zakonu, kajti njegov zakon ni enako vrsten, temveč mešan, t. j. morganatičen.

Izjava, katero je podpisal pri tej priliki nadvojvoda Fran Ferdinand, da se odreče pravice do prestola za svojo soprogo in otroke, se je morala predložiti v odobrenje državnemu zboru.

Ker pa je bila izjava sestavljena samo v nemškem in ogrskem jeziku, ugovarjali so že v naprej Čehi in Hrvati, ki si prisvojajo po svojem zgodovinskem državnem pravu iste pravice za svoj jezik. Bati se je bilo tedaj pri razpravi v parlamentu najburnejših prizorov. Toda razun stvarnega prosvetovanja Hrvatov in Čehov proti preziranju svojih državnopravnih pravic ter kljubovalnemu ugovarjanju nikdar zadovoljnih Vsenemcev, je potekel dan precej dostojno.

Pač pa je bilo zanimivo razkritje Vsenemcev, zakaj pravzaprav ugovarjajo, ter poštene lekcije Čeha dr. Kramarja, katere je čital izdajalskim Vsenemcem.

Pred vsem se pridružujemo tudi mi nemškemu govorniku Löckerju, češ, da se ne bi smelo postaviti starokopitnih zaprek srčnemu nagnenju pri zakonski zvezi nikomur, pa tudi članu vladarske rodbine ne.

Prusofilskim Nemcem pa ni toliko za prostost duha in enakoveljnost vsakogar v človeški družbi, oni se temveč ne morejo otrestiti neke tajne bojazni, neopravičene slutnje, da bi znali Nemci vsled poroke prestolonaslednika z nemško grofico priti ob svoj odločujoči vpliv v državi. Že imenovani nemški glavni govornik proti je namreč rekel: „Nihče ni na to mislil, da ni grofica Chotek prisegla (aha, to bi jim trebalo!) in gotovo je premeteno mišljeno, če se pravi, da ne bi ta v svoji ženski časti globoko užaljena dama enkrat poprej mirovala, dokler si ne pridobi zadoščanja; ni pa izključeno, da bi se v dosego svojega cilja ne poslužila gotovega, jej blizu stoječega ljudstva (Čehov) in

potem pa „zbogom“ ljudski mir v Avstriji za večno.“

To vsenemško sumničenje brez vsakega povoda nas opominja nemškega reka: „Wie der Scheim selbst ist, so denkt er auch von Andern“. Zaradi tega sumničenja in nemških napadov na nadvojvoda Franca Ferdinanda zaradi zna nega protektorata nad katoliškim „šulferajnom“, so morali Vsenemci slišati prebridke resnice od naslednjega govornika.

Glavni zagovornik dr. Kramar je rekel, pri sedši na omenjeni protektorat: „Mi ne verujemo, da bi hotel nadvojvoda, bodoči vladar v Avstriji, nastopiti proti katerikoli veri ali družbi. Ustava se morda spremeni, ker res potrebuje temeljite preosnove; toda na principu enakosti in enakopravnosti ver in državno priznanih družeb ne bo nikoli nihče mogel kaj predugačiti. Na tem principu bi ne mogel ničesar premeniti niti kateri nadvojvoda.“

Nadalje bi tudi nadvojvoda ne bil vzel za povod šolskega vprašanja, da zavzame z njim določeno stališče. Katoliški „šulferajn“ deluje na Češkem že mnogo let, a o njegovih uspehih ni nič opaziti. Nadvojvoda ni proglasil šolskega vprašanja za tako pereče, temveč je le povdarjal, da se z vsemi strinja, ki mislijo, v tej stvari dobro; gibanje „proč od Rima“ je isto s „proč od Avstrije“.

V začetku tega gibanja so govorili Nemci veliko bolj odkrito. Tačas se je naštevalo: edna država, edna vera. Poprejšna javnost in brezobzirno nastopanje nam je bilo veliko bolj všeč, kakor pa današnje prikrivanje. Jaz sem študiral apostolsko zgodovino, pa reči moram, da sem si apostola čisto drugače predočeval, kakor je g. Schönerer (Splošen smeh). Njegove glave ne obdaja nebeški sijaj, in tudi iz njegovih besed ne diha globoko versko prepredanje. Vi hočete združitev z Nemčijo. Ako sta oba vladarja leta 1877 podpisala pogodbo, rečem vam jaz: Ali menite, da sta podpisala vladarja linško pogodbo? Mi si to pogodbo z Nemčijo drugače predstavljamo. Mi vemo, da ne potrebujemo Nemčije, temveč, da bi Nemčija bila brez nas brez zavarovanega hrbita ter najbolj osamljena država v Evropi. Nemčija ima na tej zvezi svoje interese, toda nasledki so, da se smatra ta zveza v Avstriji za nedotakljivo svetost. Značajna politika v Avstriji bi rekla: Ako hočete, da ostanemo v zvezi, mora biti zveza lojalna. Potem pa je tudi potrebno, da Nemčija obsodi gibanje, ki je naprejeno proti naši državi in njeni bodočnosti. Pri nas pa se ne najde nobena vlada in nobeden minister, ki bi imeli pogum, povdarjati to samostojnost. Če se kateri najde, izpodrine ga naša zunanja politika.

Zato pa moramo mi, ki vidimo to politiko ptiča noja ter njene škodljive vplive na notranji razvoj, biti hvaležni nadvojvodi za pogum, ker je končno rekel, kar se reči mora in kar bi se bilo moralo že zdavno izpovedati.“

Državni zbor.

Vse gospodarske predloge, ki pridejo še v tekočem zasedanju na dnevni red, ima vlada že pripravljene in čaka samo ugodnega časa, da

jih preda zbornici. Gospodarska nasprotstva med posameznimi deželami, različna mnenja strank, agrarcev in industrijskih zastopnikov ovirajo brzo zjedinenje pri sedaj obstoječih diferencah. V glavnem pa se je zadnje dni glede uravnave rek in zgradbe kanalov doseglo sporazumenje, in zagradelj vlada upa, da bodo izginila v kratkem vsa nasprotstva.

Vladni predlogi so nam že večidel znani. Vlada želi, da se prične istočasno s kanalizacijo rek kakor s kopanjem kanalov, in zahteva nadalje, da dežele, v katerih se bode gradilo, vplačajo svoje prispevke, ki pa še niso določeni, in pride glede tega v kratkem do obravnav med vlado in deželnimi zastopstvi.

Zastopniki južnih dežel zahtevajo, da se porabi eden del vsote, namenjene uravnavi rek, za južne kraje, ker bi bilo krivično, da bi od 75 milijonov, katera vsota je proračunjena za ureditev rek na Češkem, Moravskem, Nižje in Gornje Avstrijskem in Galiciji, ne dobile južne kronovine ničesar. Čehi nasprotno trdijo, da so te dežele dobile železnice, in da se morajo oni milijoni porabiti le za severne kraje. Poleg tega je še cela vrsta drugih vprašanj glede kanalskega programa; med temi je edna najvažnejših, po katerem redu se bodo gradili prekopi. Največje nasprotnike prekopov ima vlada v agrarcih, ki nočejo ničesar o njih slišati, in je zato mogoče, da bo v tekočem zasedanju rešen le program glede uravnave rek, ne pa kanalska predloga.

Železnice nasprotno so zagotovljene, in pride morda takoj po razpravi predloge o žganjarini do drugega čitanja železniške predloge, katero je odsek že rešil. Dovolil je za nove železnice in zgradbe pri državnih železnicah 483 milijonov kron. Pri tem je socialni demokrat Ellenbogen predlagal, naj se vladi dovoli kredit le za letošnje in bodoče leto, poslanec Kaftan pa je nazve toval, naj se izvoli kontrolna komisija šestih članov, ki naj nadzoruje, da vlada dovoljene kredite v istini porabi le za določene namene. Železniški minister Witteck pa je nato naglašal, da vlada za redno delo že iz tehničnih razlogov potrebuje kredit vsaj za pet let. In tudi finančna uprava more laglje dobiti večje posojilo, ako ima prostost roke. Odločno pa je železniški minister ugovarjal posebni kontrolni komisiji, ker imajo vsi krediti v zakonu določene namene.

V začetku seje dne 9. t. m. je med drugim posl. Ellenbogen interpeliral železniškega ministra glede službenega časa strojevodij pri železnicah v Mariboru; posl. Berks je stavil vprašanje glede razmer pri progi Celje-Velenje, posl. Ploj pa vprašal justičnega ministra o ukrepu okrožnega sodišča v Celovcu in višjega deželnega sodišča v Gradcu glede rabe slovenskega jezika. Potem so odgovarjali ministri na interpelacije.

Na dnevnem redu je bilo poročilo odsekovo o vladni predlogi glede žganja. Poslanec Tambosi izjavlja, da se mora razpravljati o položaju malih dežel, ker vlada nič ne skrbi zanje. Krivično je nalagati deželam vedno nova bremena, ne da bi se jim dala tudi sredstva, ta bremena prenašati. Deželne finance bi se morale urediti; govornik obžaluje, da je prišel Reicherjev predlog na dnevni

red, da se namreč davek na žganje za 10 vinarjev poviša; in je zahteval, naj se dohodki iz tega razdele po številu prebivalstva. — Dr. Ivčević je v daljšem govoru utemeljeval, da je ključ po konsumu za Dalmacijo jako neugoden, ker dobi le okoli 60.000 kron ne leto. Ta vsota pač ne bode zboljšala žalostnih financ v Dalmaciji. Govornik opisuje rastoče deželne potrebe ter navetuje, naj se dohodki iz višje žganjarine razdele po številu prebivalstva. Končno izjavi, da hoče glasovati za načrt. — Tretji govornik Borčić govori jako ostro proti vladi, ki vedno zanemarja Dalmacijo. Odločno graja vlado, ki se udaja ogrskim zahtevam in ne zgradi železnične zveze z ostalo Avstrijo. Govornik obširno navaja politične in gospodarske vzroke, iz katerih je prej enkrat dalmatinski deželni zbor odklonil vladno predlogo glede žganja. Končno izjavi, da hoče glasovati proti zakonu. Nato je govorilo še par drugih. Generalnima govornikoma sta bila izvoljena grof Deym in dr. Kos.

Minister za deželno brambo grof Welsersheimb je odgovarjal na interpelacijo poslanca Klofača radi samoubojstva vojaka Žilaka. Nekoliko hrupa je v zbornici bilo, ko je češki radikalec Zazvorka očital predsedniku njegovo neprijazno postopanje s češkimi radikali, češ, da se s temi vse drugače postopa, nego s privilegiranimi nemškimi strakami.

(Dalje prihodnjič.)

Celjske in štajarske novice.

(Štajarski deželni zbor) se skliče najbrže dne 20. junija t. l. Deželni odbor je že dostavil poslancem računsko poročilo.

(Nova cesta.) Občinski odbor okolice celjske je sklenil pri svoji seji, napraviti boljšo zvezo k slovenskemu pokopališču okolice celjske, tako, da bi se napravila občinska cesta od državne ceste v Sp. Hudinji na pokopališče. Cesta bi šla čez posestvi dr. I. Dečka in Ernesta Faningerja. Slednja sta oba pritrdila in je sedaj okr. glavarstvo potreban svet za to cesto razsvetlilo. — Cesta se bo napravila že tekom tega leta. — Tako se dobi ugodnejša in krajša zveza s pokopališčem, po kateri se bo vedno lahko prišlo, med tem, ko je sedanja cesta pri velikih vodah mnogokrat preplavljena. Naprava te ceste je bila res nujna potreba.

(Izrečani porotniki.) Za drugo letošnje zasedanje pri celjskem okrožnem kot porotnem sodišču, katero se prične dne 10. junija 1901, so izrečani naslednji gg.: Pleterski Anton, mesar in krčmar na Bregu, Josip Mermol, gostilničar v Gornjem gradu, dr. L. Filipič, odvetnik v Celju, Mih. Jarnovič, trgovec v Dramljah, Jurij Plevčak, gostilničar v Dobovcu, Gustav Stiger, celjski župan, Alojzij Lillegg, vpokojeni uradnik južne železnice, Fran Ka. Petek, trgovec v Ljubnem, Ferdo Kunej, posestnik in župan pri Sv. Petru pod Sv. goro, Karol Jošt, trgovec v Vojniku, Janez Grobusek, gostilničar in mesar v Brežicah, Andrej Pažek, krčmar v Rogatcu, Martin Frece, trgovec v Stari vasi pri Bizeljskem, Karol del Cott, trgovec v Brežicah, Jos. Wolf, posestnik v Št. Petru pri Celju, Alojzij Rakovec, posestnik in gostilničar na Sladki gori, Filip Pungerssek, posestnik v Pamečah, Josip Kregar, posestnik v Kristan vrhu, Peter Dobnik, posestnik v Zrečah, Jos. Klabutschar, posestnik in mizar v Brežicah, Robert Draesch, ravnatelj v Lokah, Derča Vinc., posestnik v Dornovi, Fran Roblek, veleposestnik v Žalcu, Anton Topoljak, trgovec v Celju, Verdnik Franc, posestnik v Šmartnem pri Slov. Gradcu, dr. Anton Vilimek, zdravnik v Ljubnem, Feliks Zunder, poslovodja v Celju, Feliks Schindler, trgovec v Zidanem mostu, Kazimir Bratkovič, o. kr. notar v Gornjem gradu, Jos. Winter, lesotrzec v Zgor. Zrečah, Fran Ošlak, krojač pri Sv. Dubu v Ločah, Ig. Brezinšek, krčmar v Rogatcu, Fran Marčić, tesar v Slov. Gradcu, Simon Hibernik, posestnik v Golavibuki, dr. Ivan Dečko, odvetnik, deželni posl. itd. v Celju in dr. Maks Kiesewetter, odvetnik v Slov. Gradcu. Namestniki so gg.: Anton Maloprou, založnik piva, Lichtenegger Viktor, trgovec, Maks Sima, posestnik, Fran Schribar, posestnik in klobučar, Fran Lončar, posojilnični tajnik, vsi v Celju ter Franc Stožir iz Šmarjete.

(† Matija Arzenšek.) Dne 7. t. m. je preminil v Grižah ondodni župnik in duh. svetovalec G. Matija Arzenšek, v starosti 76 let. Pokojni je bil vrl rodoljub ter uzor-duhovnik, ki je bil posebno vnet za lepšave cerkva. V Grižah je zidal dve novi cerkvi, župno in ono Lurške M. B. Prenovil je tudi romarsko cerkev na Slatini itd. Blag mu spomin!

(Duhovniška vest.) V pokoj je šel župnik v Kostrivnici g. Valentin Selič. Za provizorja je prišel v Kostrivnico g. Fran Višnar, dosedaj kaplan pri Sv. Križu tik Slatine.

(Imenovanje.) Naučno ministerstvo je imenovalo okr. šolskega nadzornika in nadučitelja Jan. Dreflaka okr. šolskim nadzornikom za okraje Ptuj, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gor. Radgona, dočim je postal g. Schechel, nadučitelj v Rogatcu, šolski nadzornik za okraje Slov. Gradec, Marenberg, Šoštanj in Konjice. Šulferajnska šola v Rogatcu ima najbrže privilegij, dajati nadzornike! (Golubkovič Karol,) znani oskrbnik hiralnice v Vojniku je umrl dne 11. t. m. v starosti 39 let.

(Dolge prste) je pokazal natak v kopalniški restavraciji na Dobrni nek Karol Padernik. Toda pribežal je samo do Celja, tukaj ga je zgrabila „pest pravice.“

(Pri pošti v Šmarju pri Jelšah) se uvide z dnem 16. t. m. raznaševanja pisem v Lešje. Sladka gora in Lemberg po šestkrat na teden. V ta namen dobila Lemberg in Sladka gora pisemske nabiralnike.

(G. Oroslov Kušec,) posestnik v Tržišču pri Slatini, bivši tajnik okrajnega zastopa v Šmarju, je imenovan od deželnega odbora vinariskim nadzornikom za rogaški in šmarski okraj. „Celjska žaba“ je dobila vsled tega imenovanja tako nevarne krče, da bruba na prazen želodec. G. Kušec je strokovnjak v vinarstvu, ker je absolviral vinarško šolo v Mariboru, a glavno: on je tudi neustrašen narodnjak.

(Za zgradbo železnice Brežice-Rogatec in Brežice-Novo mesto) je podaljšalo železniško ministrstvo pl. Daubachyju dovoljenje za tehnične priprave še za nadaljno leto.

(Notarijat v Kozjem.) Na predlog notarske zbornice je okrožna sodnija v Celju imenovala g. dr. Josipa Barle-ta notarskim namestnikom za izpraznjeno notarsko mesto v Kozjem.

(Posojilnica v Slov. Bistrici) je imela v pretečenem upravnem letu (1900) denarnih prejemkov 268.162 K 52 v., izdatkov pa 250.696 K 59 v., torej skupnega denarnega prometa je 518.859 K 11 v. Čistega dobička je napravila 1.093 K 36 v.

(Posojilnica v Framu) je imela v pretečenem upravnem letu (9) prejemkov 127.903 K 51 vin, izdatkov pa 126.138 K 25 vin, torej skupnega denarnega prometa 254.041 K 76 vin. Čistega dobička je napravila 3008 K 90 vin. Rezervni zaklad znaša 10.814 K 42 vin.

(Ptujski Nemci) so si osnovali „Vinogradniško društvo“. Kmeti seveda niso nobenega zraven vzeli, dasi vedno povdarjajo, kako „gorijo“ zanj.

(Sloga med ptujskimi Nemci — poka.) V zadnji občinski seji je naznanil notar Karol Filaferrero, steber ptujskih Nemcev, da odloži mandat občinskega svetovaleca. Odbor je njegov izstop kratko na znanje vzel. Tukaj ni vse v redu, nemška „Gemeinbürgerschaft“ se razpušča.

(Umrli je) v Ormožu dne 8. t. m. dvorni in sodni svetnik ter posestnik gosp. dr. Ivan Petovar.

(V Brezju pri Oplotnici) se je v petek 10. t. m. razletel mlinski kamen. Kos istega je zadel vrlega mladeniča Franc Tajnikarja in mu zmečkal nogo. Siromaka so odpeljali v bolnišnico. Sočutje je splošno.

(Umrli je) v Mariboru znani posestnik parnega mlina Karol Scherbaum.

(Nemški „Schulverein“ umira), to čutijo tudi Nemci ter neusmiljeno bobnajo po svojih listih za mile darove. Ni čuda. Lansko leto je imelo to raznarodujoče društvo nad 30.000 K manj dohodkov, kakor pa leta 1899, dočim so izdatki lanskega leta ravno za toliko prekoračili one prejšnjega leta. Kdor zna količjak računati, vidi v takem prometu neizogiben — konkurz.

Druge slovenske novice.

(Županom mesta Ljubljane) je bil izvoljen dne 11. t. m. vnovič gosp. Ivan Hribar, in sicer ednoglasno.

(„Narodnogospodarski Vestnik“) glasilo slovenskega trgoveškega društva „Merkur“ je začel izhajati z dnem 10. maja t. l. v Ljubljani pod uredništvom dr. Viktorja Murnika. List bo izhajal po enkrat na mesec in stane za celo leto 8 kron.

(Pomnoženo garnizijo) dobi Ljubljana s 1. oktobrom letos. S tem dnem bo ustanovljen namreč iz ljubljanskih in še enega bataljona brambovski polk št. 27.

(„Glasbena Matica“ v Ljubljani) je razširila svoje delovanje in ustanovila tečaj za pouk v harmoniji in v kontrapunktu, kar je vse hvalevredno. Zastaviti je treba vse sile, da se „Glasbena Matica“ čimbolj približa konservatoriju.

(Ljubljansko barje) prišla sta po naročilu c. kr. poljedelskega ministrstva proučevati tega ministrstva nadzornik Koppens in načelnik galskega oddelka za obdelovanje barja inženjer Koriella. Mudila sta se v Ljubljani dva dni ter si v spremstvu župana Hribarja in ravnatelja dr. Kramarja ogledala razne partije ljubljanskega barja.

(Strela udarila) je dne 10. t. m. na Skarčini nad Ljubljano v cerkveno šupo ter jo zažgala.

(Mestna hranilnica v Kranju) je imela lansko leto prejemkov 1.445.888 kron 71 vin., izdatkov pa 1.431.615 kron 61 vin.; tedaj denarnega prometa 2.877.504 kron 32 vin. — Na hranilnih vlogah je tekom leta 1900 vložilo 2707 strank 1.005.640 kron 48 vin., vzdignilo pa je 2774 strank 769.188 kron 52 vin., tako da vloge presega vzidga za 236.451 kron 96 vin. Stanje hranilnih vlog znaša 2.322.698 kron 21 vin., skupni čisti dobiček pa 13.513 kron 69 vin.

(Prostovoljnega gasilnega društva) v Moravčah ustanovna veselica bo v nedeljo, dne 19. maja t. l.

(„Mlekarska zadruga“) z omejenim poroštvom se je ustanovila v Zagorju na Pivki. Ta zadruga je velikega pomena za Zgornjo Pivko, ker je začetek umne živinoreje, od katere bo Pivčan v prihodnje moral živeti.

(Velik shod) je bil minulo nedeljo v središču Vipavske doline, pri Rebku. Shod je priredil izvrševalni odbor goriške narodno napredne stranke, a udeležilo se ga je nad 600 oseb.

(Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) je imelo dne 8. t. m. svoj obni zbor, ki pa je bil nov dokaz, kako žalostno propada slovenstvo na Koroškem. Udeležba je bila slaba, navdušenja nič. Zadnji čas je, da se začne koroški rodoljubi energičnejše gibati, da se vzbudi slovensko ljudstvo iz mrtvila.

(Deželna zavarovalnica za živino) na Koroškem šteje 44 krajevnih zvez; zavarovalo je živino 1198 oseb, zavarovalna vrednost iznaša 1.333.390 kron.

(Zasluzena kazen.) Podčastnik A. Vodi v Celovcu, o katerem smo poročali, da je udaril nekega huzarja s sabljnim ročnikom trikrat tako močno v prsi, da se je vojak takoj zgrudil mrtev na tla, je bil te dni obsojen na poldrugo leto težke ječe in ob ednem degradiran.

(Državni inženirji na Primorskem.) Ministrski predsednik je imenoval inženjerje G. Seelingerja, E. Dejaka in R. Mahniča višjimi inženirji v državnostavbinski službi na Primorskem.

(Občni zbor „Tržaškega Sokola“) se je vršil dne 4. t. m. udeležilo se ga je okrog 50 članov. Starosta dr. O. Rybač je otvoril zborovanje in poročal o delovanju društva. Dohodkov je bilo v preteklem letu 4620 K 36 vin, stroškov pa 4152 K 64 vin, ostane torej v blagajni 467 K 72 vin. Potem je bil voljen odbor; starostom je voljen vnovič dr. O. Rybač.

(Nov zdravnik v Trstu.) Slovenski rojak dr. Just Pertot je pooblaščen izvrševati zdravniško prakso v Trstu.

(Tržaški mestni svet) ni hotel g. učitelju Ferlugu na Opčini iz političnih ozirov, ker je Slovenec, dovoliti tretje petletnice. Radi tega se je pritožil na upravno sodnijo, katera mu je ugo

dila ter izpodbila trž. mestn. sveta ugovor, da v Trstu ni za to dež. šolskega zakona, ker v takem slučaju treba upoštevati dotični državni zakon. Ferlugo je zastopal na Dunaju uspešno državni poslanec, g. dr. Ivan Tavčar.

(Samomor vojaka.) V Gorici se je ustrelil dne 9. t. m. na straži prostak Jos. Etl. Sezul je čevlji nameril puško na srčno stran ter sprožil z nogo.

(Samostojno brzojavno postajo) so odprli dne 6. maja t. l. v Karpanu, politični okraj Pazin v Istri.

(Banka „Slavija“) je prejela lansko leto 5.503.786 kron zavarovalnine, za katero je bilo pri njej zavarovanega 783.440.169 kron kapitala. Svojim članom je „Slavija“ plačala lani 3.272.958 kron, od početka svojega obstanka pa 66.195.901 krono.

Dopisi.

Iz gornjeradgonskega okraja. (Slovenskih tiskovin nimajo!) Kakor znano, vrtili so bili vrli fantje iz občin Maršček in Očeslavci-Starenšinci o. kr. okr. glavarstvu samonemške pozivnice ter zahtevali slovenske. Upali smo, da se bode g. glavar vitez Supanchich sedaj spomnil svoje dolžnosti ter ugodil postavljeni želji teh neustrašenih mladeničev, upali smo to, ker gosp. glavar hoče biti nekako pravičen tudi slovenskemu ljudstvu, upali smo to tembolj, ker vemo, da ravno Slovenci dajemo primerno največ in najčvrstejših mladeničev kot krvni davek, kar se je pri nas zopet pokazalo. A mi smo mislili, g. glavar pa je obračal! Akoravno je g. glavar dobil cel mesec pred naborem pozivnice vrnjene, vendar ni dostavil mladeničem slovenskih pozivnic, ter se izgovarjal, da nima slovenskih tiskovin! Gosp. vitez Supanchich mora nas res imeti za kake otroke, da se tako malo viteški izgovarja! Mari misli ta gospod, da mu mi vse verjamemo? Mari misli on, da nam ni znano, da bi bila njegova dolžnost poslati že s početka slovenske pozivnice? Misli li on, da nam ni znano, da nobena tiskarna ne rabi za natisk kakih bodi tiskovin celega meseca! Ali hoče morebiti g. glavar s tem preprečiti, da bi v prihodnje kdo zahteval slovenske pozive? Ako g. glavar tako misli, zagotovimo ga, da se pač kaj močno moti; kajti prihodnje leto odgovorilo mu bode najmanj 100 slovenskih fantov, ako se zopet predrzne, nadlegovati jih s samonemškimi pozivnicami; odgovorili pa mu bodo tudi vsi na rodno misleči obč. predstojniki našega okraja, ki mu bodo odslej, kakor se nam je zagotovilo, vračali vsak nemški dopis — klin s klinom!

A veliko čudneje bilo je še obnašanje tega gospoda napram onim fantom na dan nabora. Fantje, ki so bili nemške pozivnice vrtili ter prišli brez pozivnic na nabor, dobili so tamkaj od glavarja neke listke, na katerih je bilo zapisano ime in številka dotičnika. A g. glavar se je še navadno razkoračil pred dotičnikom, reki: „Kdo pa vas je našental k temu, da ste pozivnico vrtili?“ Seveda je vsakdo možato rekel, da je storil to iz lastnega nagiba, a veliko bolj bi bilo na mestu vprašanje do g. glavarja, kdo da je njega našental, da je on mogel proti-postavno poslati samonemške pozivnice.

Veliko bolj oblastno in robato obnašali še so se pa orožniki in vojak prostak. Eden orožnik rekel je (dne 5. t. m.): „Diese Kerle sollte man alle einsperren“, na kar mu je seveda eden neustrašenih naših fantov s primernim odgovorom zamašil usta. — A vojak prostak obnašal se je proti nekemu novincu tako robato, da je bil le ta prisiljen pritožiti se čez to ravnanje pri g. političnemu uradniku Z. ffaelu; a ta „prijazni“ gospod tudi ne ve, da pritožba ni renitentno, a zakaj je grozil z zaporom? Mesto pravice hoče se torej deliti Slovincu zapor! Kaj, ko bi hoteli naši poslanci to upoštevati, ko bode vlada zopet rabila rekrute.

Sicer pa upamo, da se bodo ti gospodje Supanchich in drugi od višje strani poučili, da slovenski fantje niso njihovi sužnji; cela zadeva izročila se je namreč drž. poslancu Ploju, da na Dunaju povpraša, ali ima Slovenec tudi kake pravice, ali velja za njega tudi ona zakonska določba o enakopravnosti, na katero gornje radgonski Slovenci kaj malo verjamemo! Rado vedni smo!

Iz Veržeja. V kratkem se bodo vršile volitve občinskih odbornikov. Te volitve bodo letos važnejše, ko kedaj poprej, ker so tržani razcepjeni v dve skoro enaki stranki, kar je povzročila tožba glede pašnika. Dolžnost vsakega volilca je, da se udeleži volitve in voli može, katere pozna, da se ravna po geslu: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Može, ki imajo voljo delovati za blagor in korist vseh občanov, a ne samo za svojo lastno; može, ki bodo gledali in skrbeli, da se trg povzdigne na višjo stopinjo v vseh ozirih.

Ne volite pa mož, ki so nas s svojo nevednostjo pregovorili — oziroma prisilili k omenjeni tožbi, vsled katere imamo sedaj plačevati ogromne sodne stroške. In kakor so nas v minulem letu pregovorili, tako so nas že pred več leti speljali na led, a nismo se hoteli spametovati. Sedaj se nam odpirajo oči, ko je že prepozno! Toda še ni prepozno; ravno pri občinskih volitvah je čas, da si izvolimo občinski odbor, da oddamo svoje glasove možem, ne pa verskim in narodnim odpadnikom, ki so se nam vsilili kot voditelji naše stranke, in mi smo jih pa slepo ubogali.

Volilci! Na dan volitve zberimo se vsi na volišču, volimo može, katerim ni za prepire in sovraštvo, ampak za mir in slovo; volimo može, ki se zanimajo za razvoj in napredek narodnih društev; ne volimo pa takih, ki nasprotujejo vsem napredkom.

Torej, duhovnik in učitelj, tržan in uradnik, kmet in obrtnik in želar, vsi na volišče in iz volimo si tak občinski odbor, ki bode našemu trgu v čast in ponos!

Iz Krškega. Občinska hranilnica v Krškem prične svoje delovanje dne 1. junija t. l.

Predsednik upravnega odbora je grof Ervin Auersperg, graščak, njegov namestnik pa Pavel Juvančič, o. kr. sodni svetnik. Predsednik ravnateljstva je dr. Janez Mencinger, odvetnik, njegov namestnik dr. Jurij Pučko, o. kr. notar, pisarniški ravnatelj pa dr. Tomaž Romih, župan.

V ravnateljstvu so razven teh še sledeči gg.: Jerman Ivan, Rumpret Franc in Rupret Anton, meščani in obrtniki v Krškem, Anton Križman, o. kr. davčni oficijal; v upravnem odboru pa razven zgoraj navedenih še: Gerald Franc, meščan in obrtnik v Krškem, Jano Anton, kmet v Ravneh, Pirc Franc, kmet v Velkivasi in Puntar Josip, kmet v Gorenjem Pijavškem. Občinska hranilnica v Krškem je ustanovljena vsled občinskega sklepa z dne 7. novembra 1900; pravila pa je potrdila o. kr. deželna vlada za Kranjsko z razpisom z dne 24. marca 1901. Občina Krška prevzame za zavod splošno poroštvo, vrh tega pa za vloge in njihovo po pravih določeno obrestovanje posebno poroštvo v znesku 20.000 kron, in je v ta namen deponirala 20.000 kron v državnih zadolžnicah.

Hranilnica sprejema hranilne vloge, za katere plačuje 4% obresti; rentni davek plačuje sama. Posojuje na nepremična posestva po 5% obresti in 1% anuitete, proti zastavljenju avstrijskih državnih zadolžnic pa po 6%. Dalje kupuje obrestonosne vrednostne listine in eskomtuje lastne hranilnične knjižice in tudi hranilnične knjižice drugih avstrijskih hranilnic, obrestne kupone in izrečane državne grečke in v Krškem plačilne menice, katere zapadejo navadno v treh, najdalje pa v šestih mesecih, in ko so preskrbljene z dvema popolno dobrim spoznanima podpisoma in razun tega s podpisom edne protokolirane firme ali ednega takega protokoliranega društva, ki je ustanovljeno na podlagi vzajemnosti, ali ki ima zadostni poroštveni zaklad ter se sploh priznava njegova plačilna zmožnost.

Upravni odbor, kateri dovoljuje posojila, ima svojo prihodnjo sejo v nedeljo dne 2. junija, v bodoče pa redno prvo nedeljo vsakega meseca.

Politični pregled.

(K položaju) Dne 11. t. m. so se zbrali češki in nemški načelniki klubov k skupnemu posvetovanju. Razpravljali so, po katerem redu se imajo graditi prekopi in uravnavati reke, ter prišli glede tega do sporazumljenja; zato je upati, da bo mogoče ves gospodarski program investicij, prekopov in uravnavanja rek še v tekočem zasedanju rešiti. — Mladočehi bi radi, da se dodela načrt za zgradbo prekopov do 15. junija

in da se spravi čim prej v zbornico, fevdalni veleposestniki pa so proti temu in zahtevajo, naj se peča s predlogo še češki deželni zbor.

(Rusini) zahtevajo, kakor se je določilo v edni zadnjih sej njihovega maloruskega izvrševalnega odbora, to le: Upravno delitev Galicije v poljsko in rusinsko, zakonito ureditev jezikovnega vprašanja, ustanovitev rusinskega vseučilišča v rusinskem delu Galicije ter odstranitev dosedanjega gospodarstva poljskega plemištva. Poslancem naročajo, naj odrečejo, dokler se to ne izvrši, ali vsaj zagotovi, vsako podporo vladi, ter naj glasujejo tudi proti državnim potrebam.

(Srbija.) Kralj Aleksander je dal ukaz, ki odrednje, da se ima uvesti v vse nižje in višje tečaje vojaških akademij ruski jezik kakor učni predmet. Vidi se iz zadnjega časa, da mladi kralj misli na marsikaj ter da popravi to in ono, kar je bilo doslej zaostalo ali se je zanemarjalo.

(V Carigradu) se je razvil oster razpor med Turčijo in poslaniki evropskih držav; pri razporu kaže Turčija upornost, ki sicer pri njej ni v navadi. Ona bi rada odpravila tuje pošte po Turčiji, a države se temu protivijo, ker turške pošte ne dajo nikakega jamstva, da morejo zadovoljiti našim potrebam.

(Rusija.) V Tiflisu je prišlo dne 5. t. m. do velikih nemirov. Množica ljudi, sestojeca večinoma iz delavcev, se je zbrala na vojaškem trgu in razvila rdečo zastavo. Prišlo je do spopada med izgrezniki in policijo, v katerem je bilo ranjenih mnogo oseb; zaprli pa so jih 41, med temi edno dijakinjo in dva dijaka.

(Nemiri v Španiji) so v nekaterih krajih, posebno v Barceloni, zopet z vso silo buknili na dan. Na edni strani delajo nemire razni nezadovoljneži, na drugi pa je blizu dan 19. maja, ko se vrši volitev v poslansko zbornico in nastopajo z vso silo republikanci. K vsemu se je pa še pridružila splošna delavska stavka. V sredo in četrtek so se vršili v Barceloni tako divji prizori, da vlada ni bila v stanu udušiti burnih nastopov in je morala sredi noči oklicati obsedno stanje. Demonstrantje so napadli razne tovarne, pobili nekaj oken in ranili večje število oseb. Boja se udeležuje tudi ženstvo. Vojaška oblast bo morda za silo napravila red. Še hujši prizori se bodo seveda ponavljali na dan volitev.

(V Avstraliji) je bil 8. t. m. svečano odprt prvi zvezni parlament v Melbourneu. Vse naselbine v Avstraliji so se združile v edno veliko zvezo. Navzoč je bil angleški prestolonaslednik, ki je prinesel parlamentu pozdrave svojega očeta, Edvarda VII., ter se je zahvalil za privrženost, katero so pokazale naselbine napram Angliji bodisi v Transvaalu kakor tudi v Kini. Slavju je prisostovalo okrog 12.000 oseb. Anglija se otvoritve prvega zveznega parlamenta skoraj ne more veseliti: Avstralska zveza je lahko prvi korak k popolnemu odcepljenju Avstralije od Angleške.

(Koliko bodo veljale železnice?) Od proračunjenih invest. stroškov v znesku 481.954.000 kron pride 109.127.989 kron = 22,5% na Češko, Moravsko in Šlezijo, 82.307.032 kron = 17,1% na Galicijo in Bukovino, 95.010.075 K = 19,7% na Spod. in Gor. Avstrijo, skupaj torej 286.445.096 kron ali 59,3%. Ostalih 40,7% ali 205.507.904 kron so porazdelili na ostale dežele, in sicer na Goriško, Istro in Trst 48.903.433 K 10,1%, na Kranjsko 34.419.100 K ali 7,1% na Koroško 33.217.600 ali 6,9%, na Solnograško 31.275.440 kron ali 6,4%, na Štajarsko 29.459.740 K ali 6,1%, Dalmacijo 12.849.220 K ali 2,7%, Tirolsko in Predarelsko 5.383.371 K ali 1,1%. V tej svoti so vračunjeni tudi stroški za železnico čez Ture in Karavanke v znesku 123.100.000 K.

(Vojna v južni Afriki.) Buri so imeli zadnji čas več izgub v raznih krajih severne in vzhodne Transvaalske. Dva dela sedaj na izboljšanje svoje vojske po evropskem vzoru. Izdal je dnevno povelje, s katerim se vojaški red v taboru poostreje, ter določil smrtno kazen za vsakega Bura, ki bi brez povelja višjih poveljnikov pobegnil. Na jugovzhodu Transvaala se Buri zopet združujejo v večje čete ter se Angležem z uspehom stavijo v bran. Zadnji čas je baje nad 2500 holandskih, nemških in francoskih prostovoljcev došlo v burski tabor. — Ge-

neral French se vrne na Angleško. Meseca aprila so izgubili Angleži 3233 mož, ki so ali ubiti, ranjeni ali vjeti.

Razne stvari.

(Otrok se je utopil v loncu.) V Zagrebu se je pripetila te dni nenavadna nesreča. V neki hiši sta stanovala Štefan in Marija Miščin z dvema otrokoma. Ker sta hodila na delo, sta puščala otroka sama doma. Te dni pa je šel 13letni Jurček v drvarnico, bratca 16mesečnega Štefana pa je pustil samega v sobi. Štefan je prišel na hodnik ter našel ondi velik lonec, v katerem je bilo okoli tri litre luga. Začel se je igrati, a se pri tem prekopnil v lonec in na glavi stoječ v lugu utonil.

(36 let v hlevu.) Iz Reke poročajo, da je umrl ondi neki Anton Milich, ki je prebil od leta 1865, torej 36 let, v nekakem svinjaku ter se živil s travo, koreninami in ostanki jedil.

(Umrljivost.) Umrljivost radi različnih bolezni se je znižala, kakor je konstatoval prof. Lamb v Londonu, tekom zadnjih 40 let na sploh za kakih 20%, zlasti bude mrzlične bolezni kažejo manjšo umrljivost od prej. Umrljivost na jetiki je jako padla, ali grozno se je povišala umrljivost za rakom. Slučaji smrti vsled bolezni na živcih so se tudi nekoliko znižali.

(Švicarska trgovina s sirom.) Znano je, da trguje Švica največ s sirom. V nobeni drugi državi se ga ne pridelata toliko, kolikor v tej deželi. Tako je bilo izvedeno iz Švice leta 1899 za čez 40 milijonov frankov sira, in sicer v Francijo 118 milijonov, Nemčijo 99 milijonov, Italijo 47 milijonov, Avstro Ogrsko 27 milijonov, Združene države 39 milijonov frankov. V poslednjem času so se začele brigati za živinorejo tudi druge države, posebno Nemčija. Zato je izvoz v to državo znatno padel. Tudi Italija pridelata sedaj več sira, le na Francosko ga izvažajo Švicarji vedno več.

Loterijske tevilke.

Gradec, dne 11. maja 1901: 59, 40, 83, 63, 22.
Dunaj: 76, 64, 27, 57, 9.

Listnica uredništva.

G. Josipu Cilenšku v Kozjem. Vaši prošnji, naj bi priobčili izjavo v zadevi poravnave z g. dr. Jankovičem ne moremo ustreči, ker nas ni zaradi kritičnega dopisa nihče tožil ter nimamo niti povoda niti dolžnosti, se enkrat premlevati prepozno zadevo.

Gospodu Oskarju Fr. Slemenšku radi volje potrdimo, da ni pisal dopisa „Iz Podčetrka“, št. 36, „Domovine“ z dne 10. t. m.

Gostilna v Šoštanju.

Matija Puncer, brat mozirskega krčmarja pri Ferdinandu, bivši najemnik na Zidanem mostu (Zoretovo) gostilne in v Braslovcah, je prevzel s 1. majnikom gostilno gospe Mak, po domače „pri Mirtelnu“ sredi trga Šoštanja. Priporoča se kmetom in gospodi ter jamči vedno za domače vino ter okusna jedila. Pri gostilni sta dva prostorna hleva za živino, posebno o sejnih ter veliko dvorišče za vozove.

Z velespoštovanjem

M. Puncer.

(185) 1

Prodaja.

Proda se velik mlin s 4 tečaji v kraju, kjer ne zmanjka nikdar vode z gospodarskim poslopjem in okoli dveh oralov zemljišč, po ugodni ceni. Mlin je 10 minut oddaljen od nekega trga na Spodnjem Stajarskem, in je vse v najboljšem stanju. Naslov pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Smrekove suhe treske

za letno kurjavo prav primerne, se dobijo pri Golograncu v Gaberjih pri Celju hiš. št. 51.

(176) 3-3

Inteligentna oskrbnica

srednje starosti, večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, dobra računarica, prijazna v občevanju z odjemalci

se proti dobri plači sprejme v večjo obrt.

Ponudbe pod „oskrbnica“ na upravnistvo „Slov. Naroda“ v Ljubljani. (173) 3-3

112 12-12

Brzjav.

Kdor želi imeti dobre in solidne žaluzije in rolete, naj se obrne na prvo hrvaško tvornico žaluzij, rolet, lesenih in železnih kapaca i kartonaž G. SKRBIČ, Zagreb, Meduličeva ul. 16.

Proda se

veliko posestvo v trgu Šoštanj, obstoječe iz 3 novo zidanih hiš s krmo, gospodarskim poslopjem in kožolcem. Vsa ta poslopja so skupaj. Zemljišča so tik hiš, in imajo njive in travniki skupaj 5½ oralov, gozd oddaljen 10 minut od poslopij, meri tudi 5½ oralov in ima lepe smreke in bojke za sekanje primerne.

Vse natančneje pri Leopoldu Waldl-nu v Šoštanju (187) 2-3

Naznanjam, da sem svojo

odvetniško pisarno

odpri v Mariboru v Kolaričevi hiši, poleg novega poslopja za o. kr. okrožno sodišče (Gerichtshof-Mariengasse)

Maribor, dne 5. maja 1901.

Dr. Franjo Rosina

(168) 3-3 dosedaj odvetnik v Ljutomeru.

Zahvala.

Zahvaljujemo se javno na najboljši in najpristranejši način Ogrsko-francoski zavarovalni družbi (Franco-Hongroise), katere vrhovno zastopstvo je v Gradcu, Kaiserfeldgasse 21, ki mi je povodom požara mojih gospodarskih poslopij izplačala popolno, neprikrajšano zavarovalno vsoto. Priporočam ta pošten zavod za zavarovanje.

V Blanci, dne 7. maja 1901.

(183) 1

Anton Ganz l. r.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji meri.

Opozarja na svojo veliko zalogo traverz, vodovodnih cavi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika zaloga poljedelskih in vinorejskih strojev, raznovrstnih sesalk za vodnjake in kletarstvo.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizvrstnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

Pozor gg. kovači! V večjo udobnost svojih cenj, odjemalcev omislil sem si stroj za osločenje kolesnih šin, katerega se zamorejo isti v mojem skladišču vedno posluževati.

* Slavno občinstvo vabim najoljudneje, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Razglednice

z lastno sliko, kvasno izbrano, izdelano E. Wogratz, Dunaj, IX/2, Lazarethgasse 6, po vsaki fotografiji, ki se mi pošlje. Cena za eno razglednico je samo 12 kr., a naročiti se mora najmanj 10 kosov od 1 slike, ki se ne pokvarjena vrne.

(175) 3-2

Spreten mizar

se sprejme v delo in samostojno stanovanje s 1. junijem tega leta.

Več se poizve v Gaberjih pri Celju h št. 51.

Vožne karte in tovarni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. o. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.